

Elżbieta Jaworska

"Z rozważań nad stosunkiem poezji romantycznej do literatury jarmarcznej", Józef Magnuszewski, "Przegląd Humanistyczny" nr 3 (1973) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 17/51, 142

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) MAGNUSZEWSKI Józef: Z rozważań nad stosunkiem poezji romantycznej do literatury jarmarcznej. "Przegląd Humanistyczny" 1973 nr 3 s.15-26.

Artykuł zarysowuje mało zbadaną problematykę związków poezji romantycznej z literaturą jarmarczno-ślesyńską na obszarze Słowiańszczyzny Zachodniej. W Czechach i Słowacji twórczość straganowa była ważnym punktem oparcia dla powstającej literatury narodowej. Początkowo, w atmosferze Oświecenia, parodiowano wątki jarmarczne w celach wychowawczych; wprowadzane do poezji sentymentalnej i romantycznej ballady potęgowały elementy emocjonalne i drastyczne. W obrębie literatury słowackiej autor zwraca uwagę na związki poezji jarmarcznej z pieśniami o Janosiku, zaś w odniesieniu do literatury polskiej sygnalizuje pogłosy pieśni dziadowsko-nowiniarskiej i literatury kalendarzowej w utworach Karpińskiego, Mickiewicza, Lenartowicza, Syrokomli. Na gruncie polskim zjawisko to wiąże się - zdaniem autora - z kształtowaniem się kultury dworku szlacheckiego na styku folkloru wiejskiego i popularnych odmian literatury pisanej.

BP/51/43

El.J.

(II) MAMCZARZ Irena: "Aminta" Torquata Tassa i przekład Jana Andrzeja Morsztyna. "Pamiętnik Literacki" 1973 z. 3 s. 3-28.

Pierwsza w literaturze przedmiotu gruntowna analiza porównawcza utworu Tassa i jego polskiego przekładu. Omówienie tłumaczenia Morsztyna na tle motywów idyllicznych w naszej literaturze pozwala autorce umieścić je bardzo wysoko w hierarchii dokonań literackich okresu. Chodzi przede wszystkim o daleko posuniętą autonomię tekstu Morsztyna, zwłaszcza stylistyczną, w porównaniu z oryginałem i o swobodne - a trafne - przetransponowanie oryginału w świat rodzimej idylli, w świat chłopski. Przekład Morsztyna autorka uważa za doskonalszy nawet od sławnego przekładu "Jerozolimy wyzwolonej" Piotra Kochanowskiego. Jego ranga historycznoliteracka na gruncie polskim odpowiada, jej zdaniem, rangę oryginału w literaturze europejskiej: stanowi o niej przetransponowanie motywów idyllicznych, przybierających dotąd formy epickie, w inny rodzaj literacki - pastorałkę dramatyczną.

BP/51/44

Z.Z.